

Sommet du végétal – ágazati helyzet- és hangulatkép a gabona-, kukorica-, fehérje- és olajnövény-termelőknél

Az ORAMA kongresszuson elhangzott termelői hozzászólások lesújtó képet festettek a kormányzat jelenlegi tevékenységéről és a mezőgazdasággal kapcsolatos intézkedéseiről, legyen szó a KAP-reformról vagy a nemzeti szinten hozott jogszabályokról. A gabona-, kukorica-, olaj- és fehérje-növényeket termelők szerint:

- a KAP-reform végrehajtásának tervezésekor szándékosan valótlan adatokat használtak annak érdekében, hogy a GOF-növényeket termelők támogatásainak megkurtítását igazolni lehessen,
- a reform jelenlegi formájában kifejezetten hátrányos az ún. „köztes területeken” (*zones intermédiaires*) található gazdák számára,
- a szakmaiságot nélkülöző környezetvédelmi intézkedésekkel több százezer hektáron lehetetlenítenék el ezen kultúrák termelését,
- az agrár-környezetvédelmi, zöldítési intézkedések sajnálatos módon az ugarterületek újbóli megjelenését, az általuk elfoglalt terület növekedését favorizálják, ami egyértelműen ellene hat a „többet és jobban termelni” kormányzati szándéknak,
- mezőgazdaság jövőjével kapcsolatos törvénytervezet egyedül a nevében hordozza a jövőt, valójában teljességgel visszalépés és nem szolgálja a nemzetgazdaság érdekét,
- a köztársasági elnök által meghirdetett versenyképességi paktum megvalósíthatósága kétséges, a tervezett intézkedések hatékonysága megkérdőjelezhető, sőt esetenként az ellenkezőjére lehet számítani, stb.

Az elhangzottak alapján úgy tűnik, a GOF-növényeket termelők elérkeztek tűrőképességük határára, és egyre inkább készek arra, hogy ha nem érnek el érdemi változást, országos megmozdulásokkal hívják föl magukra a figyelmet.

A KAP-reform megítélése

Ahogy az ORAMA (szántóföldi növénykultúrákat termelők szakszervezeteinek egyesülete) éves kongresszusán elhangzott, a gazdálkodók egyetértenek azzal, hogy „többet és jobban kell termelni”, ami az ország külkereskedelmi mérlegének javításához, a mediterrán térség problémáinak könnyítéséhez, a globális élelmezési problémák megoldásához történő francia hozzájáruláshoz egyaránt fontos. Ehhez azonban eszközök is kellenek, ezek pedig a jelenlegi környezetvédelmi előírások és a KAP tervezett zöldítése mellett egyre nehezebben biztosíthatók, mivel az előírások, szabályok szinte alig vannak tekintettel a szántóföldi kultúrák termelési sajátosságaira.

A termelők főlháborítónak tartották, hogy 2012-ben az eredetileg a kormány által előre jelzett 73 ezer euró helyett – mint az 2013. végén a „korrigált számok” alapján kiderült -, csak 57 ezer euró volt a közepes és nagy gazdaságok átlagos éves jövedelme (a társadalombiztosítási járulékok levonása előtt). Erről a gazdák úgy vélik, egyértelműen szándékos „tévedésről” volt szó, amit a kormány arra akart fölhasználni, hogy igazolja, miért is van szükség az új KAP-pal megnyirbálni a GOF-növényeket termelőknél adott támogatásokat. 2013-ra még rosszabb eredményt várnak a gazdák, a jelenlegi adatok szerint csak 24 ezer euró lesz ez a szám, amiből még 11 ezret járulékokra be kell fizetni. A termelők úgy vélik, a küszöbön álló önkormányzati és EP-választásokon induló képviselőket látva nem számíthatnak semmi jóra, még akkor sem, ha a jobboldal a várakozásokhoz képest jobban szerepel, ugyanis a bigott környezetvédelmi hozzáállás már nem csak a baloldal és a zöldek kiváltsága.

A KAP-reform kapcsán aláhúzták, az FNSEA komoly föllépésének köszönhetően a reform az eredetileg tervezetthez képest kevésbé hátrányos a GOF-növényeket termelők számára, ám még így is számos megoldatlan kérdés van, többek között a kukorica monokultúra esetében alkalmazandó téli talajtakarás esetében. Ahogy Christophe Terrain, az AGPM elnöke fogalmazott, továbbra is komoly nyomás alatt kell tartani Párizst és Brüsszelt, hogy a GOF-növények sajátosságai kellő figyelmet kapjanak. Nagyon komoly a veszélye a köztes (dombvidéki) területeken annak, hogy a KAP-reform alkalmazásával ellehetetlenül a termelés sok gazdaság esetében, általánosságban véve pedig a mostaninál jóval nagyobb szerepet kell kapniuk a kríziskezelési eszközöknek, így például a termés- és jövedelem-biztosításnak is. Szerintük az első pillérből a másodikba elegendő forrást csoportosítottak át ahhoz, hogy a miniszter környezet-gazdálkodási és vidékfejlesztési elképzeléseit meg lehessen valósítani, nem kellett volna ehhez a közvetlen támogatásokhoz is hozzájárulni a konvergencia nevében.

Loi d'avenir

A mezőgazdaság jövőjével kapcsolatos [törvénytervezet \(projet de loi pour l'avenir de l'agriculture, de l'alimentation et de la forêt\)](#) a gazdák szerint csak nevében hordozza a jövőt, egyébként semmi köze nincs hozzá, mivel a részleteket látva sokkal inkább a nagy termelési rendszerek lebontásáról van benne szó, az ökológiai és ökonómiai intenzívebbé tétel esetében csak az ökológia érhető tetten, az ökonómia sehol. Nem lehet csak a közvetlen értékesítésre fókuszálni, az ország élelmiszer-külkereskedelmi mérlegében nem ez a meghatározó, hanem a klasszikus piac, amit nem lehet elhanyagolni, különben annak az egész nemzetgazdaság látja kárát.

Teljes aberrációnak tartják, hogy a törvény szorgalmazza, a szakmaközi szervezetekben teljesüljön a kiegyensúlyozott politikai képviselő elve is, azaz a kisebbségi, az agrárkamarai választásokon szerepet nem vagy csak korlátozottan kapó szakszervezetek is képviseltesék magukat. Ez olyan politikai elvárás, ami szembemegy a szakmaközi szervezetek uniós elismerésének elvével és a szakmaiság elsődleges követelményeinek, csupán azt takarja, hogy a baloldali kormányzat gesztust akar tenni a részben vele szövetséges kisebbségi szakszervezeteknek (a szélsőbal felé húzó Confédération paysanne-nak és a Modef-nek, valamint a szélsőjobb felé tendáló Coordination rurale-nak).

Kifejtették: semmi nyoma a törvényben az innovációnak, noha enélkül nem lehet a miniszter által szorgalmazott ökológiai és ökonómiai kettős hatékonyságot biztosítani. Semmi nyoma sincs a termés- és jövedelembiztosításnak, noha ezzel szerintük hosszabb távon föl lehetne váltani a közvetlen támogatásokat (ahogy ezt az USA is tette, Spanyolország pedig információik szerint dolgozik rajta)

A versenyképességi paktumról

A köztársaság elnök által bejelentett versenyképességi programról szólva Philippe Pinta, az ORAMA elnöke úgy fogalmazott, ennek a mezőgazdaságra vetítve biztosítania kellene a hektáronkénti hozam növelését, mivel a termőterület növelése nem lehetséges. Nagyon nagy szükség volna a növényi fehérje-termelés fölfuttatására, mivel ezen keresztül csökkenteni lehet az ország külső fehérjeforrásoktól való függését. Ez viszont csak nagyobb nitrogén-használat mellett lehetséges, ez azonban azonnal szembehelyezkedik a vízbázis-védelemmel - ám a nagyobb hozamok olvasatukban nagyobb nitrogén-fölvételt is jelentenek, így szerintük nem kell tartani nagyobb környezetterheléstől. Szükség van a raktározási és szállítási infrastruktúra fejlesztésére, az európai szinten tapasztalható versenytorzító hatások (munkaerő, növényvédőszer-használat) megszüntetésére is. Elengedhetetlen az adminisztrációs és jogszabályi környezet egyszerűbbé tétele, de a jelenlegi hírek szerint pontosan ennek ellenkezőjére kell sajnálatos módon számítani. Nagyon fontos lenne a

termésbiztosítási rendszer és a jövedelem-biztosítás erősítése, az ezekhez szükséges költségvetési támogatás biztosítása.

A bretagne-i gazdák szerint a jelenlegi helyzet ismeretében nagyon könnyen bekövetkezhet, hogy igen komoly termelő-kapacitások szűnnek meg a baromfi-ágazatban, ami azonnali negatív következményekkel jár a szántóföldi kultúrákat termelőkre, mivel ebben az esetben jelentősen visszaesik a takarmány-igény is, pedig a takarmánygyártás a szemestermények egyik legjelentősebb piaca.

GMO-k

Az ORAMA-kongresszuson minden alkalommal szóba kerül a GMO-k kérdése, a termelők pedig következetesen szorgalmazzák, hogy a kutatás – ideértve a biotechnológiát, ezen belül pedig a GMO-kat – kapjon meg minden támogatást és szabadságot annak érdekében, hogy valóban hatékony támasza legyen a mezőgazdasági termelésnek.

A nitrát-direktíva és a lejtős területek művelése

A hozzászólók szerint elfogadhatatlan, hogy a nitrát-direktíva végrehajtása során a kormány az uniós elvárások mögé bújva hoz olyan, retorziós jellegű előírásokat – amiket a helyben illetékes prefektus még szigoríthat is. Ezek ugyanis egy-egy régióban több tízezer hektáron lehetetlenítenék el a termelést, ha nem történik érdemi változás. A kérdéskör egyik sarkalatos pontja a lejtős területek művelhetősége, illetve ennek tiltására irányuló kormányzati szándék. A termelők szerint szakmai nonszensz, minden lejtő esete más és más, hatalmas szerepe van annak, miként és milyen kultúrákkal művelik azt – kellő szakmaisággal ugyanis teljes mértékben elejét lehet venni az erózióknak. Hasonló a helyzet a tápanyag-utánpótlásban is: a gazdák kifejezetten igazságtalannak és érthetetlennek tartják, hogy ugyanazon lejtőn, ahol a szőlőtermelők ötven egység nitrogént kiadhatnak, a szántóföldi kultúrák esetében megtiltanák a nitrogén használatát.

Annak kapcsán, hogy egyes kormányzati szándékok szerint 18 milligrammra vinnék le a nitrát-tartalom határértékét, kifejtették, a biogazdálkodásban érdekelt termelők is úgy vélik, ez egy olyan érték, amit még ők sem képesek teljesíteni, azaz egy olyan demagóg, minden szakmaiságot nélkülöző elképzelésről van szó, ami hatalmas területeken lehetetleníteni el a termelést.

Viták vannak a nitrát-csapdaként szolgáló időszakos kultúrákkal (CIPAN¹) kapcsolatos előírásokkal is, ahol azt követelik, hogy a szakmai szempontokat és a helyi sajátosságokat minél jobban tekintetbe vége, régiókra lebontva és ne országos, általános érvényű előírásokat meghozva szülessen döntés.

A nitrogén-használat csökkenése a termelők szerint azért is nagyon veszélyes, mert lehetlenné válik a piaci igényeknek megfelelő fehérje-tartalom elérése a búzánál, különösen annak fényében, hogy a francia étkezési búza fehérje-tartalma a tételek jelentős részénél már most is alig van az alsó határérték felett. Ha ez a jövőben tovább romlik, hatalmas tételek maradnak eladatlanul, vagy csak takarmánybúzaként lehet azokat jóval alacsonyabb áron eladni. *(Más kérdés, hogy a francia nemesítés egészen mostanáig nem kezelte prioritásként a fehérje-tartalom növelését.)*

Hozzászólók emlékeztettek arra, hogy Dacian Ciolos biztos az FNSEA 2012-es kongresszusán Montpellier-ben ígéretet tett arra, hogy a zöldítés semmiképpen nem eredményezheti a termeléshez használt terület csökkenését. Ehhez képest a francia kormány

¹ cultures intermédiaires piège à nitrates

olyan, a termelőket kifejezetten provokáló intézkedéseket tervez, ami nem csak Ciolos ígéretével ellentétes, de ellenkezik az ország saját érdekeivel is. Szerintük a kormány által javasolt agrár-környezetgazdálkodási intézkedéseket ([MAE](#)) nem csak nem lenne szabad alkalmazni a köztes (az átlagosnál gyengébb terméshozamokat adó) területeken, hanem egyfajta zsarolásként is föl lehet azokat fogni: *„ha elfogadod az általunk ajánlott föltételeket, kaphatsz támogatást, ha nem, nincs pénz”*. Ezekben a zónákban ugyanis már most is tápanyag-deficitről kell beszélni, ami látszik az alacsonyabb hozamokon is, a további tápanyag-csökkentés egyértelműen sok gazda csődjével járna együtt.

Somogyi Norbert, Párizs